

# Hva skjer med pengene i Bodø?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «gjeldsgrad». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Bodøs økonomi fant. Og Bodø har en interessant tvist: nøkkeltallene ser sunne ut akkurat nå, men kommunen sier selv at de er i ferd med å smuldre opp — samtidig som byen tar rekordstor gjeld for å satse stort.

**9,3 %**

så stor er sparekontoen målt mot årsinntekten — ser sunt ut. Men sparingen hviler på regnemåter og kutt som ennå ikke er gjennomført

**510 mill.**

så mye må Bodø spare inn i 2026–2029. I 2024 klarte kommunen bare å gjennomføre rundt halvparten av kuttene som var planlagt

**94 → 120 %**

kommunens lån vokser fra nesten én årsinntekt til langt over — drevet av nytt sykehjem og en helt ny bydel ved flyplassen

**Tenk på kommunen som en husholdning:** Bodø «tjener» godt — skatt, eiendomsskatt og overføringer fra staten. Det meste går til faste «regninger»: skole, barnehage, eldreomsorg, helse. Akkurat nå ser sparekontoen grei ut og regnskapet går i pluss. Men familien vet at det skyldes en ny måte å føre regnskapet på og innsparinger de ennå **ikke har klart å gjennomføre**. Samtidig tar familien opp rekordstore lån for å bygge nytt sykehjem og en helt ny bydel — og planlegger til og med å **selge arvesølv** (aksjer og eiendom) for å få det til. Utad ser det stabilt ut. Innad strammer de inn overalt. Det er omtrent det som skjer i Bodø nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne budsjetter og rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

## Bodø bruker mer enn forventet på helse og sosialhjelp — og mindre på skole

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Bodøs faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

| OMRÅDE                                       | MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR | HVA BETYR DET?                                                 |
|----------------------------------------------|---------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.) | 28 mill. mer                    | Bodøs største «dyre unntak» — regionby med sykehus. Les side 4 |
| <b>Sosialhjelp m.m.</b>                      | <b>22 mill. mer</b>             | Voksende — NAV melder om stor økning høsten 2025               |
| Eldreomsorg og hjemmetjenester               | 9 mill. mer                     | Så vidt over forventet (lå litt under året før)                |
| Barnevern                                    | om lag som forventet            | Verken særlig over eller under                                 |
| Barnehage                                    | 8 mill. mindre                  | Litt under forventet                                           |
| Administrasjon («byråkratiet»)               | 59 mill. mindre                 | Langt under forventet — holdes nede                            |
| Grunnskole                                   | 69 mill. mindre                 | Drives nøkternt — men karakterene er gode                      |

**Mønsteret:** Bodø bruker *mindre* enn forventet på skole og administrasjon, men *mer* enn forventet på helse og sosialhjelp. Det er ikke fordi kommunen er raus med helse og gjerrig med skole — det handler om at Bodø er en regionby med sykehus, universitet og tilflytting, som trekker til seg flere mennesker med store og sammensatte behov. Samtidig holdes administrasjon og skole nede fordi kommunen må spare.

Regnestykket viser altså en **regionby under press**: de tunge helse- og sosialtjenestene koster mer enn folketallet alene skulle tilsi, mens kommunen strammer kraftig inn på fellesfunksjoner. Hvorfor helse og sosialhjelp ligger over forventet, forklarer vi på side 4. Først ser vi på det som binder hele bildet sammen: lånene.

## Byen som satser stort — og selger arvesølv for å få det til

Her er kjernen i Bodøs historie. Kommunen ser stabil ut i regnskapet akkurat nå, men den er i ferd med å ta på seg **rekordstor gjeld** for å bygge for framtiden. Lånene vokser fra nesten én årsinntekt i dag til langt over én årsinntekt om få år.

**~1,2 mrd.**

nytt sykehjem med 150 plasser —  
bystyrets største satsing. Krever  
også rundt 200 nye ansatte i en  
allerede presset omsorg

**~1 mrd.**

så mye aksjer planlegger  
kommunen å selge i 2026 for å  
finansiere en helt ny bydel der  
flyplassen flyttes

**120 %**

så høy blir gjelden i 2029 — langt  
over kommunens eget mål på 85  
%. I dag er den 94 %

### To gigantprosjekter

Bodø bygger samtidig på to enorme prosjekter. Det **nye sykehjemmet** (150 plasser, rundt 1,2 milliarder kroner) skal møte en eldrebølge — men koster også rundt 200 millioner i året å drifte og krever rundt 200 nye ansatte. Og «**Ny by – ny flyplass**»: når flyplassen flyttes høsten 2029, frigjøres et stort område som skal bli en helt ny bydel. Problemet er at kommunen mangler rundt 440 millioner kroner i egenkapital til dette.

### Arvesølv selges

For å skaffe pengene planlegger Bodø å **selge eierandeler i selskaper (aksjer) for inntil én milliard kroner** i 2026, og å selge kommunal eiendom. Det er litt som en familie som tar opp et stort lån for å bygge på huset — og samtidig selger arvesmykkene for å klare egenandelen. Hvis satsingen lykkes og byen vokser, kan det forsvare gjelden. Men hvis salget glipper, eller byen ikke vokser som håpet, sitter Bodø igjen med svært høy gjeld, mindre oppspart formue, og fortsatt store innsparingskrav.

**Hvorfor dette er det viktigste:** Bodø lever to liv samtidig. På den ene siden en akutt innstramming — kommunen må spare 510 millioner kroner fram til 2029, og klarte i 2024 bare å gjennomføre rundt halvparten av kuttene den hadde planlagt. På den andre siden en historisk vekstsatsing finansiert med lån og salg av formue. De pene tallene i dag er et øyeblikksbilde som kommunen selv mener er i ferd med å smuldre opp.

## Hvorfor bruker Bodø mer enn forventet på helse og sosialhjelp?

Bodø bruker rundt 28 millioner mer enn forventet på kommunehelse og 22 millioner mer på sosialhjelp. Det handler ikke om at kommunen er raus eller sløser. Forklaringen ligger i hva slags by Bodø er.

### Helse: en regionby med sykehus

- **Bodø er regionhovedstad.** Byen er vertskap for Nordlandssykehuset og fungerer som senter for hele Salten. Det gir kommunen et tyngre helseansvar — flere pasienter med store og sammensatte behov, og flere «overliggerdøgn» (dager kommunen må betale sykehuset for pasienter den ikke har plass til å ta imot).
- **Mangel på helsepersonell.** Kommunen sliter med å rekruttere, og må derfor leie inn dyre vikarer. Kostnaden til vikarbyrå steg fra 48 millioner i 2022 til 78 millioner i 2024 — en av kommunens største utfordringer.
- **Flere eldre.** Fram mot 2030 øker antallet personer med demens med 45 prosent, og det blir over 1 500 flere innbyggere over 80 år.

### Sosialhjelp: en bekymring kommunen selv melder om

Om sosialhjelpen er kommunen uvanlig tydelig i sitt eget budsjett: «**NAV melder høsten 2025 om stor vekst i utgifter til økonomisk sosialhjelp i Bodø. Dette er en bekymringsfull endring som følges nøye.**» Bystyret har derfor styrket sosialhjelp og kvalifiseringsprogram med 10 millioner kroner. Som Nord-Norges nest største by, med universitet, sykehus og mye tilflytting, har Bodø en større andel innbyggere som i perioder trenger hjelp enn en gjennomsnittskommune.

**Kort sagt:** Det er ikke sløsing som gjør helse og sosialhjelp dyrt i Bodø. Det er rollen som regionby — sykehus, mangel på fagfolk, en eldrebølge og en voksende gruppe innbyggere som trenger støtte. Behovet er reelt, og det forsvinner ikke ved å kutte. Det løses ved å få tak i nok fagfolk og hjelpe folk videre til arbeid og selvstendighet.

**Et varsko fra staten:** I 2023 førte Statsforvalteren tilsyn med barnevernet der Bodø er vertskommune, og fant et lovbrudd: **fosterhjem ble ikke besøkt så ofte som loven krever**, slik at barn under omsorg ikke alltid fikk oppfølgingen de skulle ha. Det er en påminnelse om at de mest sårbare — barna — må ses godt nok, også når kommunen er presset på penger.

## Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

### Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Bodø et overskudd (**pluss** 4,1 %) — over det anbefalte nivået. Men året før, i 2024, var det **minus** 0,9 %, og kommunen sier selv at det pene 2025-tallet delvis hviler på en ny måte å regne pensjon på og på kutt som ennå ikke er gjennomført.

### Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Bodø: 9,3 % — ser greit ut, men er sårbart fordi mye av «soliditeten» er i ferd med å bli spist opp av innsparingsbehov og økende gjeld.

### Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Bodøs gjeld tilsvarer i dag rundt 94 % av en hel årsinntekt, og er på vei mot 120 % i 2029 — langt over kommunens eget mål på 85 %. Hoveddriveren er nytt sykehjem og den nye bydelen ved flyplassen.

### Omstillingsbehov

Hvor mye kommunen må kutte eller spare for å få budsjettet til å gå opp. Bodø må finne 510 millioner kroner i perioden 2026–2029. I 2024 klarte kommunen bare å gjennomføre rundt halvparten av kuttene den hadde planlagt — derfor er det usikkert om dette går.

### Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Bodø rettferdig med helt ulike kommuner — og det viser at Bodø bruker mindre enn forventet på skole, men mer på helse og sosialhjelp.

### «Ny by – ny flyplass»

Bodøs store byutviklingsprosjekt. Flyplassen flyttes høsten 2029, og det frigjorte området blir en helt ny bydel. Kommunen mangler egenkapital og planlegger å selge aksjer for inntil én milliard kroner og kommunal eiendom for å finansiere det.

### Eiendomsskatt

En skatt kommunen kan velge å kreve inn på eiendommer. Bodø bruker den aktivt — i 2026 økte inntekten fra boliger med rundt 111 millioner kroner. Skatt (inkludert eiendomsskatt) skal utgjøre rundt 40 prosent av kommunens samlede inntekter.

### Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

### Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Bodøs egne budsjetter og rapporter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

---

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når helse og sosialhjelp koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men at en regionby har reelle behov bak tallene. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.